

DECLARATSIE TSIVILĀ

Cvadru global ti partitsipare a bññtorlor

Noi bññtorlji avem andreptu s-partitsipām tu adrarea formā a sotsietatātslor anoastre

Āndrepturle a omlui shi libertātsle fundamentale tut mamultu s-frāngu aljurea pitu lumea tutā. Tu mare numir di state, oaminjlji shi organizatsiile alor au āntroclji limitār serioze shi sāntu trapsā di āndreptu ti partitsipare tu adrare formā a sotsietātslor alor. Activishcilj sāntu tu periculju, avinats, āncljish, pidipsits shi vātāmats. Organizatsiile a sotsietatiljei tsivilā sāntu stigmatizate, ca egzemplu, ca aghentsā shi ecstremishci csenj, sāntu azāptāsits tu lucurlu alor, arestats di finansare, lā iaste bāgat gardu tu lucurlu shi s-arāspandescu. Posibilitātsle ti partitsipare a bññtorlor tu bana publicā sāntu limitate icā āncljise.

Iara, pññ didealihea nu partitsipeadzā bññtoarile shi bññtorlji, lumea nu-are s-hibā tu posibilitate s-li nāstreacā alor provocār naimapericuloase, iu intrā niaveare tu continuitet, ecstremizmul cu violentsā, niegalitatea tsi iaste tu crishceare shi alācsirle tu clima.

Partitsiparea a bññtorlor particularā shi colectivā lji poartā banā shi lji da importantsā a democratiiljei. Atsea iaste di importantsā esentsialā tu apurare a āndrepturor a omlui, tu agiundzearea a developariljei shi adrare sotsietāts di tolerantishe shi irinje. Cu atsea s-asigureadzā atselj cai au functsii publitsi icā alte pozitsii di puteare, s-apāndāseascā ti manierlu alor shi s-lucreadzā ti buneatsa ghegeneralā.

Noi lu turnām cafi un efortu a bññtorlor s-azāptāseascā s-partitsipeadzā tu adrare formā a comunitātslor alor, a statilor alor shi a planetāljei anoastrā comunā.

Declaratsia Tsivilā asigureadzā cvadru ti partitsipare a bññtorlor.

Declaratsia Tsivilā iaste anthimiljatā tu uminitatea, comunā ti tuts, shi li reflecteadzā apruceatile āndreptur univerzale a omlui, libertātsle shi printsiplie. Nāsā asigureadzā cvadru ti partitsipare a bññtorlor cai li identificeadzā cu āndrepturle alor āncadru di āndreptu shi coltractile internatsionale di tora.

Imperativ iaste tute guvernur, tute nivelur di administratsia publicā, institutsiile internatsionale, biznislu shi organizatsiile a sotsietatiljei tsivilā di lumea di aljurea deantreg s-li tinjiseascā shi s-li implementeadzā determinantile di aistā Declaratsie.

Ne, qytetarēt, kemi tē drejtē nē kēto tē drejta, tē cilat duhet tē respektohen, tē mbrohen, tē promovohen dhe tē zbatohen tērēsisht kudo dhe pa çfarēdo lloj diskriminimi:

1. Libertate tu expunirea: Cafi un are āndreptu s-āmpartā, s-li discuteadzā shi s-li promoveadzā minduirle shi ideile alui, s-li sustsānā ideile alāntor icā sā spunā nisinfunilje.

2. Libertate ti informatsii: Cafi un are lishoarā shi tu chiro intratā pññ di tute informatsii publitsi.

3 Libertate ti adunare: Cafi un are āndreptu ti fronimā adunare cu alte persone ti realizare a scupadzlor shi aspiratsiile comune.

4. Libertate ti asotsiare: Cafi un are āndreptu s-adarā, s-asotsiadzā icā s-da sustsānire ti organizatsii ti nintare a scupadzlor comune pi tu cale fronimā.

Ta s-poatā tuts bññtor s-bāneadzā tu ghineatsa aishcior āndreptur, lipseashce fārā di altā s-u garanteadzā aistā:

5. Partitsipare efectivā: Bññtorlji shi organizatsiile alor poate didealihea s-partitsipeadzā shi s-aibā influentsā pi politichile publitsi shi pi protseslu di adutseare detsizii pi nivel local, natsional shi global.

6. Sustsănire financiară: Bănătorlji shi organizatsiile alor au ăndreptu s-caftă shi s-da sustsănire financiară di tu statlu alor shi di tu alte stati.

7. Posibilităts ti colaborare: Bănătorlji shi organizatsiile alor sântu liber ta s-angajadză tu dialoglu shi colaborarea internatsională shi di acasă.

Aiste ăndreptur sântu leghitime până nu li azăptăsescu ăndreptule a alăntor, ică nu initseadză nivreare, discriminatsie, dushmănilje ică violentsă.

Cu scupo s-asigureadză că, colaborarea anamisa di bătătorlji, guvernurle alor shi insitutsiile publitsi s-poartă ufele macsimală ti tuts noi, fără di altă lipseashce s-li tinjisească aiste printsipi:

8. Obligatsie s-apără: Cafi guvernur lă asigureadză a bătătorlor shi a organizatsiilor alor ăndreptu s-angajadză fără azgunire, pidipsire ică canonisire ti bana alor shi ta s-nu hibă subiectu ti penalizare colectivă di itia atsea tsi li caftă libertătsle fundamentale alor.

9. Tsentru cai da posibilitate: Cafi guvernur aproape metre di nom, administrative shi alte metre ti tinjiseare, apărare, promovare shi umpleare a ăndrepturor shi libertătsle date tu aistă Declaratsie shi adară cercetare ti atac pi persone shi organizatsii cu scupo nipistipseare atselor cai lu adară lucrulu s-apăndăsească tu sinfunilje cu standardile internatsionale ti ăndriptate.

10. Responsabilitate publică: Guvernur, biznislu shi sotsietatea tsivilă apăndăsescu ninte di publica.

Responsabilitatea anoastră particulară shi colectivă

Bătătoarele shi bătătorlji shi organizatsiile alor adară efortur ti ăndriptate shi dignitate tu lumea aljurea. Incluzia alor anao nă asigureadză posibilitate colectivă s-li năstritsem provocărle anoastre.

Fără diferentsă disi him intrats tu guvernur, biznislu ică tu organizatsiile a sotsietatiljei tsivilă, responsabilitatea anoastră colectivă iaste s-asigurăm shi s-dăm contribut cătră yinitorlu fronim, cu ăndriptate shi sustsănut ti tuts noi.

CA SIMNĂTORI

- Căftăm tute guvernur shi insitutsiile alor s-li tinjisească apăără, initseadză shi implementeadză dintreg tute conventsii internatsionale cu cai s-confirmeadză ăndrepturle a bătătoarilor shi a bătătorlor s-partitsipeadză, shi lji cljimăm biznislu, organizatsiile a sotsietatiljei tsivilă, insitutsiile internatsionale shi alte factori s-lucreadză tu sinfunilje cu aiste conventsii;
- Noi nă obligăm că va li apăărăm ăndrepturle a oaminjlor la partitsiparea cum iaste confirmată tu aistă Declaratsie;
- Noi him solidarizats cu tuts oaminj acui ăndreptur ti partitsipare tu adrare formă a sotsietătslor alor sântu tu periclju.